

Vabariigi Valitsuse 22. juuni 2006. a määruse nr 140 „Nõuded sideteenuse osutamisele ja sidevõrkude tehnilised nõuded“ muutmise määruse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Vabariigi Valitsuse 22. juuni 2006. a määruse nr 140 „Nõuded sideteenuse osutamisele ja sidevõrkude tehnilised nõuded“ (edaspidi ka *VV määrus nr 140*) muutmise eesmärk on tõhustada meetmeid finantspettuste ennetamiseks ja tõkestamiseks. Määrus kehtestatakse elektroonilise side seaduse¹ (ESS) § 87 lõike 2 punkti 1 alusel.

Viimastel aastatel on finantspettuste arv ja tekkinud kahju märkimisväärselt kasvanud.² Kui 2024. aastal kaotasid Eesti inimesed petturitele 16 miljonit eurot, siis eelmisel aastal kelmide tekitatud kahju peaaegu kahekordistus. 2025. aastal langes kelmuste ohvriks 3685 inimest, kellelt peteti välja kokku üle 29 miljoni euro. Suurima osa kahjudest tekitasid petukõned, millega kaotati kelmidele ligi 11,5 miljonit eurot. Sellele järgnesid investeerimispettused (6,3 miljonit), ettevõtetele suunatud pettused (2,7 miljonit) ja müügi- ja varustamispettused (1,7 miljonit).³

Pettuste toimepanemiseks kasutatakse erinevaid digitaalseid kanaleid ja tehnilisi vahendeid ning identiteedivargust ja sotsiaalset manipuleerimist, mille abil petetakse isikutelt raha välja. Enamik pettusi algab telekommunikatsioonikanalite kaudu ja lõpeb pangamaksega, mistõttu on tõhus ennetus võimalik vaid riigi ja erasektori tihedas koostöös. Pettusekatsete kasvule aitab kaasa järjepidev ülemaailmne digitaliseerumine. Iga järgnev aasta on toonud endaga kaasa mõne varasemaga võrreldes täiendatud või täiesti uue petuskeemi, mille kohta ei jõua isegi hoiatada enne, kui lisanduvad juba järgmised skeemid⁴.

Pettusekatseid esineb erakordselt palju, kuid suur osa neist ei pruugigi inimesteni jõuda, sest näiteks suured mobiilsideoperaatorid blokeerivad ise nädalas üle miljoni pettusekatse. Pettuste tõkestamiseks on teenusepakkujad astunud väga jõulisi samme. Pettuste tõkestamisega tegelevad aktiivselt suuremad Eesti sideettevõtjad, rakendades erinevaid filtreerimis- ja blokeerimismeetmeid. Ainuüksi 2025. aasta esimese kolme kuuga blokeerisid Telia ja Elisa tänu ühisele lahendusele üle 11 miljoni nn võltsitud numbriga petukõne katse, mida kelmid üritasid väljastpoolt Eestit teha (Telia, 2025). 2025. aasta lõpus liidestati mobiilioperaatorite ühise blokeerimislahendusega ka Tele2 petukõnede kaitse rakendus.

Ülejäänud Eesti sideteenuse osutajad ei ole teadaolevalt asunud rakendama analoogseid blokeerimis- ja ennetusmeetmeid võltsitud (ingl *spoofed*) kõnede tõkestamiseks. Seepärast on vajalik regulatiivsete muudatuste tegemine, et kõik Eesti sideettevõtjad rakendaksid vastavaid

¹ <https://www.riigiteataja.ee/akt/130122025018>

² [Maksepettuste Ülevaade 2025](#)

³ <https://www.politsei.ee/et/uudised/kelmid-petsid-eesti-inimestelt-vaelja-29-miljonit-eurot-13196>

⁴ <https://www.justdigi.ee/sites/default/files/documents/2025-06/%C3%9Clevaade%20enamlevinud%20kelmuskuritegudest%20perioodil%202021%E2%80%932024.pdf>

tõkestusmeetmeid samaväärselt ning oleks tagatud ühtlane ja koordineeritud lähenemine pettuste ennetamisele kogu sektoris.

Võltsnumbreid kasutavad kurjategijad, kes asuvad näiteks mõnes kolmandas riigis, kasutavad tehnilisi võtteid, et kuvada kõne saaja telefoniekraanile number, mis näeb välja nagu Eesti number. Nii on suurem võimalus, et inimene võtab telefonikõne vastu ja usaldab kelmi. Muudatuste eesmärk on tagada sideteenuste kasutajatele parem kaitse pettuste eest ning luua selge ja ühtne raamistik, mille alusel sideteenuse osutajad saavad pettusi ennetada ja tõkestada.

Eelnõukohane määrus kohustab kõiki numbripõhise isikutevahelise side teenuse osutajaid (st telefoni- ja mobiiltelefoniteenuse osutajaid) kasutama võltsnumbrite vastaseid meetmeid. Samuti loob määrus selgema õigusraamistiku ja tugevdab numbripõhise isikutevahelise side teenuse osutajate õigust rakendada tehnilisi ja organisatsioonilisi meetmeid helistaja numbri võltsimise tuvastamiseks ja tõkestamiseks.

Muudatuste tulemusena väheneb petukõnede ja -sõnumite jõudmine kasutajateni, paraneb sideteenuste turvalisus ning väheneb pettustega seotud rahaline kahju. Muudatustega kaasneb halduskoormuse kasv sideettevõtjatele, kuna kehtestatakse uued kohustused kõneliikluse ja sõnumisaatja numbri kontrollimiseks ning pettuste tõkestamiseks.

Sideettevõtjatele uute kohustuste kehtestamine on põhjendatud avaliku huvi ja julgeoleku kaitsega, eelkõige kahjude ennetamise, tarbijakaitse, ausa konkurentsi ja sideteenuste läbipaistvuse tagamise eesmärgiga. Halduskoormuse kasvu on tasakaalustatud sellega, et eelnõu rakendamiseks nähakse ette piisav üleminekuperiood, mis võimaldab sideettevõtjatel muudatustega kohaneda ja töökorraldust muuta. Muudatuse rakendamisel muutub sideettevõtja töökorraldus kõneliikluse käsitlemisel selgemaks ning see võib vähendada halduskoormust. Halduskoormuse kasvu tasakaalustab asjaolu, et ka praegu kehtiva ESS § 87 lg 1 alusel peavad sideettevõtjad tagama sidevõrkude ja sideteenuste turvalisust ja koostalitlusvõimet. Käesoleva muudatusega vaid täpsustatakse sideteenuse osutamise tehnilisi nõudeid klientide kaitseks.

Kuigi eelnõu toob sideettevõtjatele töökorralduslikke muutusi, on selle peamine eesmärk anda neile selge õiguslik võimalus tegutsemiseks, mitte kehtestada üldist uut kohustust. Muudatus parandab kasutajate kaitset pettuste, andmete väärkasutamise ja manipuleerimise eest ning vähendab rahalise kahju riski.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Justiits- ja Digiministeeriumi sideturgude talituse nõunik Elena Reilent (elena.reilent@justdigi.ee, 5885 1081). Eelnõu ja seletuskirja on keeleteoimetanud Justiits- ja Digiministeeriumi õigusloome korralduse talituse toimetaja Mari Koik (mari.koik@justdigi.ee).

Eelnõu väljatöötamisel on osalenud Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet ning Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit.

1.3. Märkused

Eelnõu ei ole seotud muu menetluses oleva eelnõuga, kuid on seotud Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga aastateks 2025–2027. Selle punkti 308⁵ kohaselt on ette nähtud, et

⁵ <https://valitsus.ee/valitsuse-eesmargid-ja-tegevused/valitsemise-alused/koalitsioonilepe-2025-2027/riigirahandus>

koostöös Eesti Panga, erasektori ja teiste asutustega töetakse välja finantspettuste tõkestamise tegevuskava ja tehakse selle põhjal vajalikud muudatused õigusaktides.

Finantspettustega võitlemine on tähtsal kohal ka Euroopa Liidu õigusloomes. Nimelt on Euroopa Liidu tasemel sisuliselt kokku lepitud uus makseteenuse määrus⁶, mis hakkab asendama praegu kehtivat makseteenuste direktiivi 2015/2366⁷. Määrusega tugevdatakse muu hulgas makseteenuste turvalisust ning nähakse ette ulatuslikumad pettusevastased meetmed, mis aitavad nii makseteenuse pakkujatel kui ka vastavatel ametiasutustel tõhusamalt pettusi avastada, välja selgitada ja tõkestada. Samuti näeb määrus ette andmete vahetamise makseteenuse pakkujate vahel, samuti muude asutustega. Makseteenuste määruks jõuti poliitilise kokkuleppeni 2025. aasta novembris. Määrust hakatakse eeldatavalt kohaldama 2028. aasta lõpus.

Eelnõuga muudetakse Vabariigi Valitsuse 22. juuni 2006. a määruse nr 140 „Nõuded sideteenuse osutamisele ja sidevõrkude tehnilised nõuded“ 1. jaanuaril 2027 jõustuvat redaktsiooni avaldamismärkega RT I, 20.12.2025, 44.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kahest paragrahvist.

Eelnõu § 1 punktiga 1 täiendatakse VV määrust nr 140 uue peatükiga 2². Uus peatükk pealkirjaga „Numbripõhise isikutevahelise side teenus“ koosneb kahest paragrahvist.

Paragrahvis 3⁸ sätestatakse *kõneliikluse* termin ja nähakse ette, millist kõneliiklust peetakse eksitavaks ja mis on seetõttu keelatud.

Paragrahvi 3⁸ lõikes 1 sätestatakse, mis on keelatud kõneliiklus. Keelatud kõneliiklus on see, milles kasutatakse vale, kehtetut või kasutusõiguseta helistaja või suunaja numbrit. Vale on number siis, kui see ei ole millegagi vastavuses ja anomaaliale tuleb reageerida. Nt number küll kehtib, kuid kõneliikluses ei näe, kellele see kuulub, päritolu on teadmata. Keelatud on kõneliiklus, milles saabunud rahvusvaheline kõne esitatakse Eesti numbrina ilma õigusliku aluseta. Õiguslik alus on näiteks rändlusteenus. ESS § 2 punkti 46¹ alusel on rändlusteenus elektroonilise side teenus, millega mobiiltelefoniteenuse osutaja võimaldab oma kliendil kasutada mobiiltelefoniteenust teises mobiiltelefonivõrgus. Rändlusteenus on üks näide ning õiguslik alus võib tuleneda ka muudest elektroonilise side teenuse tehniliselt põhjendatud toimimise viisidest.

Eelnõukohase määruse § 3⁸ lõike 1 punktide 3–5 kohaselt on keelatud kõneliiklus ka selline, mille käigus varjatakse kõne tegelikku päritolu või milles saabunud rahvusvaheline kõne edastatakse riigi sees teisele numbripõhise isikutevahelise side teenuse osutajale ilma kõneliikluse kontrolli meetmeid rahvusvahelisel liidesel rakendamata või mis rikub numeratsiooni, sidumise või teenuse kasutamise tingimusi. Siia alla käib ka näiteks suunamisteenuse kuritarvitamine numbri tegeliku päritolu varjamiseks või välismaalt algatatud kõne esitamine Eesti numbrilt.

⁶ [EUR-Lex - 52023PC0367 - EN - EUR-Lex](#)

⁷ [Directive - 2015/2366 - EN - Payment Services Directive - EUR-Lex](#)

Paragrahvi 3⁸ lõikes 2 sätestatakse, et kõneliiklus on üldkasutatavas elektroonilise side võrgus või võrkude vahel toimuv kõne algatamine, edastamine, lõpetamine või suunamine. *Kõne* termin on määratletud ESS-is. ESS § 2 punkti 17 kohaselt on kõne isikutevahelise side teenuse osutamise käigus loodud ühendus, mis võimaldab kahepoolset häälsuhtlust.

Paragrahvi 3⁸ lõikes 3 sätestatakse, et kõne suunamise puhul peab suunaja number olema õige, kehtiv ja kasutusõigusega seotud. Kõne suunamine on olukord, kus kliendi numbrile tulev kõne läheb automaatselt edasi teisele numbrile. Suunamise järel on olemas uus number, millele kõne peab kohale jõudma. Säte on vajalik, kuna praktikas on esinenud juhtumeid, kus sideettevõtjaid on petetud suunaja numbrite kuritarvitamise kaudu. Näiteks on petturid seadistanud kõnede automaatse suunamise kolmandatele numbritele, muutnud suunaja numbreid ilma õigustatud aluseta või kasutanud suunamist viisil, mis varjab kõne tegelikku sihtkohta.

Paragrahvi 3⁸ lõikega 4 sätestatakse, et rahvusvahelise kõne puhul ei tohi suunaja numbrina kasutada Eesti numeratsiooniplaani kuuluvat numbrit, kui selleks puudub õiguslik alus. Õiguslik alus on rändlus, mille puhul viibib helistaja välismaal ja näiteks Eestisse helistades on tehtud kõne rahvusvaheline.

Paragrahvi 3⁸ lõikes 5 sätestatakse *suunaja numbri* termini tähendus õigusselguse huvides. Suunaja number on number, millelt kõne edasi suunatakse.

Paragrahvi 3⁸ lõikes 6 sätestatakse numbripõhise isikutevahelise side teenuse osutaja (edaspidi *sideettevõtja*) kohustus rakendada oma sidevõrgus asjakohaseid ja mõistlikke meetmeid, et tuvastada ja võimaluse korral tõkestada keelatud kõneliiklust. ESS § 2 punkti 34¹ kohaselt on numbripõhise isikutevahelise side teenus Eesti või rahvusvahelisse numeratsiooniplaani kuuluvaid numbreid kasutav isikutevahelise side teenus. Teisisõnu kasutatakse ühenduse loomiseks numbreid. Siia alla kuuluvad nt telefoni- ja mobiiltelefoniteenus.

Lõikes 6 nimetatud meetmed on sõnastatud teadlikult üldiselt, et tagada regulatsiooni paindlikkus ning võimaldada reageerida pettuste ja väärkasutuse tehnoloogiate kiirele arengule. Liiga detailsete tehniliste nõuete sätestamine ei oleks otstarbekas, kuna see piiraks sideettevõtjate võimalusi rakendada olukorrale vastavaid tõhusaid lahendusi. Sätte eesmärk on kohustada sideettevõtjaid rakendama meetmeid, mis takistavad kõneliikluse edastamist välismaistelt operaatoritelt juhtudel, kui Eesti numbreid on võltsitud või muul viisil väärkasutatud. Lõikes 6 nimetatud kohustuse täitmisel tuleb arvestada sideettevõtja tehnilist võimekust, konkreetse kõneliikluse iseloomu, olemasolevaid tehnilisi standardeid, meetmete proportsionaalsust ja õiguspärase liikluse põhjendamatu mõjutamise vältimist.

Heas usus ning mõistlikel ja proportsionaalsetel alustel rakendatud pettuste tõkestamise meetmeid ei käsitleta rikkumisena sideettevõtja poolt üksnes seetõttu, et hiljem selgub konkreetse kõne või sõnumi õiguspärasus. Võimalike ekslike blokeerimiste hindamisel tuleb arvestada konkreetseid asjaolusid, sealhulgas sideettevõtja poolt rakendatud meetmete põhjendatust ja proportsionaalsust. Järelevalve ei saa tugineda üksnes asjaolule, et hilisema teadmise põhjal osutus konkreetne kõne või sõnum õiguspäraseks, vaid hinnata tuleb ka seda, kas sideettevõtja tegutses otsuse tegemise hetkel mõistlikult, hoolsalt ja olemasoleva teabe alusel.

Paragrahv 3⁹ sätestab kõneliikluse kontrolli meetmed rahvusvahelisel liidesel. Selle paragrahvi lisamise eesmärk on tõkestada helistaja numbri võltsimist rahvusvaheliste kõnede tegemisel.

Paragrahvi 3⁹ lõikes 1 sätestatakse, et sideettevõtjal on õigus rakendada tehnilisi ja organisatsioonilisi meetmeid helistaja numbrilise võltsimise tuvastamiseks ja tõkestamiseks.

Meetmeid on õigus rakendada siis, kui sideettevõtjad näevad kõneliikluses mustreid või anomaaliaid. Meetmeks võib olla näiteks kõne ajal sideettevõtja edastatav häälteade, mida kuuleb vastuvõtja, kuid mida helistaja ei kuule. Kuid see valdkond areneb väga kiiresti ning õigusaktis ei ole mõtet kirjutada midagi konkreetset.

ESS § 2 punkti 23 kohaselt on liides kahe funktsionaalsuse vaheline ühispiir, mis on määratletud asjakohaste funktsioonide, füüsilise ühenduse, signaalivahetuse ja muude seda laadi omadustega.

Paragrahvi 3⁹ lõikes 2 täpsustatakse, et sideettevõtja peab rakendama tõkestavaid meetmeid rahvusvaheliste kõnede puhul, kui helistaja number ei vasta Eesti numeratsiooniplaanile (st ei vasta Eesti riigikoodile 372), ei ole kasutuses või kui helistaja number on Eesti riigisisene telefoninumber, kuid ei ole rändluses. Suurtel sideettevõtjatel (Telia, Elisa, Tele2) on see võime olemas ja ka teised sideettevõtjad peaksid selle võime looma või sellega liituma.

Sideettevõtja ei tohi võimaldada rahvusvahelise liidese korral kõneliiklust, mille nõutele vastavust ta ei suuda tagada ja kontrollida. Selline lähenemine aitab selgemini piiritleda sideettevõtjate vastutust ning vähendada pettusliku kõneliikluse levikut.

Paragrahvi 3⁹ lõige 3 seab sideettevõtjale kohustuse rakendada asjakohaseid ja proportsionaalseid meetmeid pettuseriski vähendamiseks, sealhulgas vajadusel piirata helistaja numbrilise edastamist, kui kõne tõkestamine ei ole tehniliselt võimalik või võib põhjustada olulist sidekatkestust. Kui helistatakse tundmatult numbrilt, on kõne vastuvõtja tavaliselt ettevaatlikum. Olulise sidekatkestuse risk võib seineda näiteks olukorras, kus konkreetse kahtlase kõne tõkestamiseks rakendatav tehniline meede mõjutab ekslikult märkimisväärset hulka õiguspärast kõneliiklust.

Eelnõu § 1 punktiga 2 täiendatakse VV määrust 140 §-ga 4¹, mille pealkiri on „Lühisõnumi saatja numbrilise kontrolli meetmed“. Paragrahv koosneb kahest lõikest.

Paragrahvi 4¹ lõige 1 sätestab mobiiltelefoniteenust osutava sideettevõtja õiguse rakendada tehnilisi ja organisatsioonilisi meetmeid lühisõnumi saatja numbrilise võltsimise tuvastamiseks ja tõkestamiseks või muu pettuse tõkestamiseks. Säte on üles ehitatud sarnaselt rahvusvahelise kõneliikluse kontrolli meetmete sättele ning loob mobiiltelefoniteenust osutavale sideettevõtjale selge õigusliku aluse rakendada pettuste ennetamiseks vajalikke filtreerimis- ja tuvastuslahendusi. Arvestades, et SMS-i-liiklus on petturite jaoks jätkuvalt oluline kanal, on selliste meetmete rakendamine vajalik teenuse turvalisuse ja usaldusväärsuse tagamiseks.

Paragrahvi 4¹ lõike 2 kohaselt peab mobiiltelefoniteenust osutav sideettevõtja rakendama asjakohaseid ja proportsionaalseid meetmeid selleks, et SMS-i saatmisel edastatav saatja number on kehtiv mobiiltelefoninumber vastavalt Eesti numeratsiooniplaanile, üheselt seostatav SMS-i saatjaga või kasutusel isikul, kellel on õigus vastavat numbrit kasutada. Sätte eesmärk on vältida olukordi, kus SMS-i saatja number on võltsitud või eksitav, mis võib soodustada pettusi, identiteedivargust või adressaadi eksitamist. Nõue ei piira õiguspärast teenusekasutust, näiteks klienditeeninduse numbrite või ettevõtte üldnumbrite kasutamist teavitussõnumite saatmisel (nt hambakliinik saadab oma kliendile SMS-i hambaarsti vastuvõtuajaga, kus saatja number on ettevõtte üldnumber).

SMS-ide puhul on praegu kõige tõhusamaks pettuste ennetamise meetodiks mustripõhine analüüs ja filtreerimine. See tähendab, et sideettevõtjad tuvastavad pettusele viitavaid tunnuseid saatja identifikaatoris või liiklusmustrites ning rakendavad nende põhjal automaatseid tõkestusmeetmeid. Selline lähenemine võimaldab reageerida kiiresti muutuvatele pettuseskeemidele, ilma et oleks vaja kehtestada jätku tehnilisi nõudeid, mis võiksid kiiresti vananeda.

Eelnõu § 2 sätestab määruse jõustumise. Määrus jõustub 1. aprillil 2027.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Euroopa Liidu õigus ei reguleeri pettuste tõkestamist sedavõrd detailsel tasemel nagu kõnealune määrus.

4. Määruse mõjud

Määruse rakendamise peamine mõju on seotud finantspettuste ennetamise ja tõkestamisega ning sideteenuste turvalisuse suurendamisega. Muudatused mõjutavad eelkõige majandust, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti (TTJA) töökorraldust ja sotsiaalvaldkonda ning puudutavad peamiselt sideettevõtjaid, sideteenuste kasutajaid ning pettuste tõkestamisega tegelevaid riigiasutusi.

Eelnõu peamised sihtrühmad on kõik sideteenuse kasutajad, sideettevõtjad (u 30) ning TTJA, kelle puhul määruse muudatused mõjutavad nii teenuse kasutamist, protsesside korraldust kui ka järelevalve tegemist.

Majanduslik mõju avaldub peamiselt sideettevõtjatele. Samas tekib neil selgem õiguslik alus pettusekahtlusega kõnede ja SMS-ide tuvastamiseks ja tõkestamiseks, mis aitab vähendada petukõnede jõudmist kasutajateni ja sellega seoses ka pettustest tulenevat kahju.

Mõju TTJA-le. Muudatused toovad kaasa selgema järelevalvekohustuse ning kõneliikluse ja SMS-i saatja numbri kontrolli meetmete rakendamise kohustuse.

Mõju sideettevõtjatele – selgus õiguses ja vähem omavahelisi probleeme. Eelnõukohane määrus toob sideettevõtjatele kaasa töökorralduslikke muudatusi ning kohustuse rakendada meetmeid keelatud kõneliikluse tuvastamiseks ja tõkestamiseks, kuid selle peamine eesmärk on anda sideettevõtjatele selge õiguslik alus tegutsemiseks.

Uue õiguse rakendamine võib kaasa tuua töökorralduslikke kohandusi, näiteks sisemiste protsesside, riskihindamise või lepingutingimuste ajakohastamist. Eelnõu toob sideettevõtjatele juurde halduskoormust. Sideettevõtjad peavad:

- analüüsima oma võrkude ja teenuste võimekust keelatud kõneliikluse tuvastamiseks;
- arendama kõneliikluse filtreerimise ja kontrollimise tehnilisi lahendusi või need hankima;
- kohandama võrguseadmeid ja marsruutimisreegleid;
- kehtestama sisemised protseduurid kahtlase liikluse käsitlemiseks;
- tegema suuremas mahu koostööd teiste sideettevõtjate ja järelevalveasutustega.

Mõju on suurem nendele sideettevõtjatele, kes vahendavad märkimisväärses mahu rahvusvahelist kõneliiklust või kellel puudub vajalik tehniline võimekus. Suuremad sideettevõtjad rakendavad selliseid meetmeid juba praegu, mistõttu on nende puhul mõju eeldatavalt väiksem. Väiksemate sideettevõtjate puhul võib mõju olla proportsionaalselt suurem.

Sotsiaalne mõju seisneb sideteenuste suuremas turvalisuses ja elanike turvatunde paranemises.

Kuigi eelnõu eesmärk on vähendada pettusi ja suurendada elektroonilise side teenuste usaldusväärsust, võivad kavandatavad meetmed kaasa tuua ka ebasoovitavaid mõjusid.

Sideettevõtjatelt võivad muudatused nõuda lisainvesteeringuid. Keelatud kõneliikluse tuvastamise ja tõkestamise lahenduste rakendamine võib nõuda investeeringuid võrguseadmetesse ja tarkvarasse. Suuremad sideettevõtjad on need investeeringud juba teinud, kuid väiksemad sideettevõtjad peavad selle investeeringu alles tegema.

Muudatused ei avalda mõju elu- ja looduskeskkonnale, riigi julgeolekule ja välissuhetele ega regionaalarengule. Määruse muudatusega ei kaasne demograafilisi mõjusid. Kokkuvõttes on muudatustega kaasnev mõju valdavalt positiivne ning kaasnev ebasoovitavate mõjude risk on väike. Praktikas on üheks peamiseks ebasoovitavaks riskiks vale-positiivsed tuvastused (ingl kl *false positives*), mille tulemusena võidakse piirata või katkestada õiguspäraste kasutajate sideteenuseid. Vale-positiivsete tuvastuste tekkimise tõenäosust hinnatakse väikeseks, kuna tuvastamisel kasutatakse mitmeid kontrollimehhanisme ning senine kogemus ei viita suurele vale-positiivsete tuvastuste määrale. Muud otsesed või kaudsed mõjud puuduvad.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamine ei nõua riigieelarvest lisavahendeid, ette ei ole näha ka riigieelarve tulude suurenemist. Kavandatavate muudatustega ei suurene personali- ega IT-ressursi vajadus. Järelevalve jääb olemasolevas töökorralduses numeratsioonivaldkonna eest vastutava peaspetsialisti ülesandeks. Mõju TTJA järelevalvekoormusele on hinnanguliselt väike. Järelevalvet tehakse peamiselt reaktiivselt, st laekunud kaebuste, pöördumiste või muu asjakohase teabe alusel. Seetõttu ei ole ette näha märkimisväärt lisatöökoormust TTJA-le.

6. Määruse jõustumine

Määrus on kavandatud jõustuma 1. aprillil 2027. Pool aastat on tehnilises ja majanduslikus mõttes piisav aeg, et sideettevõtjad saaksid rakendada kõneliikluse ja SMS-i saatja numbri kontrolli meetmeid.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Määrus esitati numbriga 26-0779 kooskõlastamiseks eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu.⁸ Rahandusministeerium ja Siseministeerium kooskõlastasid eelnõu märkusteta. Eelnõu kohta esitas oma arvamuse Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit.

⁸ <https://eelnaud.valitsus.ee/main/mount/docList/56cc43ab-95af-4099-90cf-7fa5300ac426>

Ülevaade arvamuste arvestamisest ja mitteamvestamisest on toodud seletuskirja lisas.